

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocnova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — — — — JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštarnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NEVARNOST POPLAV MINILA

V južnih krajih države so nastale večje poplave, pri nas se jih pa ni treba več bati

Beograd, 12. marca. Letošnja zima ima čudne muhe. Dočim je bil včeraj v Beogradu silen snežni metej in je zapadlo mnogo snega, sije danes zopet toplo spomladansko sonce, pod čegar učinki sneg zopet izginja.

Iz poročil beogradskega listov je razvidno, da vladajo vremenske nepravilnosti v mnogih krajih naše države. V Splitu je bila silna burja, ki je povzročila mnogo težkoč v prometu na kopnem in na morju. V Gorskem Kotaru je zapadlo ogromno snega. Tako je razsajal v Delnicah silen vihar, ki je nametel mnogo snega in sodre.

Poročila iz krajev ob Savi povzročajo skrbi Sava je na mnogih mestih že prestopila strugo in povzročila precej škode. Zlasti pri Brodu narašča rapidno na slavonski strani. Obrežni napis sicer še zadržuje narastlo vodo, preti pa nevarnost, da bo voda prestopila bregove, ker jo je že sedaj 7.30 m nad normalo.

V minuli noči je tudi Morava pričela naglo naraščati. Pri Čupriji meri že 3.70 m nad normalo ter je poplavlila banovinsko posestvo Ada. Mesto samo je že poplavljeno do parka.

Iz južne Srbije poročajo, da se sneg v gorah naglo taja in da povzročajo hudourniki mnogo škode po vaseh.

Železniški promet normalen

Ljubljana, 12. marca.

Čeprav so se včeraj in tudi danes ponovi v raznih krajih na Gorenjskem s hrbov trgali plazovi, ki so ponekod pridrveli za železniško progo, je bil davi ves železniški promet normalen. Vsi vlaki z Gorenjske pa tudi iz drugih krajev so prihajali popolnoma normalno v Ljubljano.

Položaj v dravski banovini

Ljubljana, 12. marca.

Nevarnost poplav v Ljubljani in menda sploh v Sloveniji je zaenkrat minila iz vseh krajev poročajo, da so pričele reke in potoki padati. V Ljubljani sami je bil včeraj popoldne položaj najbolj kritičen. Do takrat sta namreč rapidno naraščali Ljubljana in Gradaščica pa tudi vsi njuni pritoki. Na Barju je Ljubljana prestopila bregove in začela zalivati nižje ležeče dele. Hiše nekaterih posestnikov so bile že v nevarnosti, k sreči je pa začelo proti popoldnevu snežiti; sneg je skoraj sproti zmrzovai in preprečil nadaljnje naraščanje vod. Popoldne se je položaj že znatno zboljšal, še bolj pa proti večeru, ko je začelo zmrzovati. Danes je vsaka nevarnost poplave minila. Skoraj vse vode tako naglo padajo, kakor hitro so naraščale.

Vevče, 12. marca

Položaj v Vevčah je bil včeraj prav kritičen. Že opoldne je bila Ljubljana 2.2 m nad normalo, popoldne je pa še stalno naraščala. Proti večeru je voda segala že do mostu, ki so ga morali orožniki zastražiti in preprečiti vsak prehod preko njega. V sporazumu z železniško upravo, ki je dovolila prehod preko železniškega mostu, so nato pešci pod nadzorstvom orožnikov lahko hodili čez most. Davi so javili iz Vevča, da je Ljubljana že znatno padla, je pa še vedno nad normalo. Nevarnost poplav je zaenkrat minila, ker je tudi Sava začela padati. Včeraj je namreč narasla Sava zadrževala odtok Ljubljane. Vrhi vevški orožniki so vso noč stražili pri železniškem ter lesenem mostu.

Medvode, 12. marca.

Kakor je poročalo že današnje »Jutro«, je včeraj najbolj divjala Sora, ki je prestopila bregove in v Medvodah tudi odnesla provizorični lesen most. Sora je ves dan naglo naraščala. Šele proti večeru je pričela polagoma padati. Davi nam poročajo iz Medvod, da je Sora padla za 2.50 m in da je vsaka nadaljnja nevarnost poplav minila. Most na glavni cesti čez Soro, ki je bil včeraj zelo ogrožen in za promet deloma zatvorjen, zlasti za avtomobile, je danes zopet odprt in se vrši ves promet normalno. Kakor poročajo, je Sora napravila precej škode, ker je nekaterim odplavila mnogo lesa, ponekod je pa tudi odtrgala precej rodovitnega sveta. Tudi Sava naglo pada.

Ježica, 12. marca.

Sava, ki je včeraj narasla za 3.50 m nad normalo, je začela danes naglo padati. Na Ježici sami Sava ni povzročila poseb-

ne škode. Pridrila je do zidu Stirnovnega kopaljšča, vendar je zid vzdrljal pritisk vodnih mas. Večjo škodo ima edino posestnik Pust, ki mu je Sava precej poškodovala in deloma uničila ribnik. Mnogo škode je pa napravila Sava med Črnučami in Tomačevem, kjer se je razlila v širini več sto metrov in odnesla mnogo sveta, potrgala vse grmovje in deloma tudi dreve.

Zima na pomlad

Čudne izpremembe se kažejo zadnja leta v atmosferi. Nepričakovano kruti predlanski zimi je sledila lani izredno mila zima in tudi letos nismo imeli v zimskem času skoraj nobenega mraza. Že je kazalo, da bomo srečno prejadrali v pomlad, ne da bi nas zeblo, pa se je naenkrat vreme temeljito izpremenilo. Pri nas še ni tako hudo, drugod po svetu je pa pritisnil zadnje dni hud mraz, kakor sredi zime. Pa tudi v naših krajih je temperatura nepričakovano močno padla. Namesto pomladi smo dobili novo zimo, ki sicer ne bo imela nobenih težjih posledic, saj ni mogoče misliti, da bi bila temperatura ob tem času dolgo pod ničlo.

Predvčerajšnjim je bilo še toplo, naličje je pa sledil nenaden vremenski preokret in občuten padec temperature zlasti v dravski banovini. Padavine so dosegle v dravski banovini okrog 30 cm. Po nekaterih krajih je zapadlo toliko snega, po drugih pa manj, ker je vmes deževalo. V Ljubljani smo imeli davi skoraj 7 stopinj pod ničlo, v Mariboru pa celo 12. V Mariboru včeraj temperatura ves dan ni prekorajčila ničle. Celu v opoldanskih urah so imeli skoraj 4 stopinje pod ničlo tako, da lahko rečemo, da jih je zeblo, čeprav smo sredi marca. Lani ob tem času je bilo pa tako toplo, da so mnogi hodili že brez suknj.

Čez noč se je zjasnilo, pritisnil je občuten mraz, v prvih dopoldanskih urah je pa postajalo sonce in dobili smo krasno vreme. Le da bi ga ne bilo prekmalu konec.

Polarna noč pri belem dnevu

Ljubljana, 12. marca.

Neodoljiva pot me je včeraj vodila na Gorenjsko. Bal sem se, da zaradi silnega meteža mestni avtobus ne bo vozil skozi Trzin—Komendo v Kranj. Vendar je ob 13. uri motor zabrnal in odrinil smo.

Do črnuškega mostu si nismo delali posebnih skrbi, a tu smo videli, kako močno je Sava narasla. Obrežni kozolec je bil v vodi. Obšel nas je strah, kako bo z našim potovanjem, kajti od Trzina dalje smo se bali preplavljenega ceste.

Medtem pa je medlo huje in huje. Tik pred Trzinom smo videli ob obeh straneh

ceste samo vodo in zopet vodo, kamor so segle oči. Vendar pa smo srečno prešli skozi Trzin.

Naenkrat je metež postal tako hud, da smo kakor v hipu bili v nekaki polarni noči. Zdelo se je, da v zraku nič več ne miglja, nasprotno, da je vse mirno. Imel sem naenkrat v tej mlečni svetlobi čudne vtise. Zdelo se mi je, da skozi navidezno mirni zrak vidim daleč, daleč v neznane daljave, a istočasno da ne vidim dalj kot na dolžino iztegnjene roke.

Ceste pred seboj nismo več razločevali. Kamor je seglo oko — sama mlečna svetloba in zopet mlečna svetloba. Nismo opazili niti siluete kakega drevesa, niti kozolca, ki jih je tu dovolj ob cestah.

Sofer je vozil z zmanjšano brziho (poprečno komaj 14 km) in je le z največjim naporom sledil zamedeni poti.

Tako osamljeni smo se naenkrat zdeli kakor da bi ure in dneve daleč ne bilo nobenega selišča, nobenega drevesa. Med tem pa vedno oni čudni občutek, da vidimo silno daleč in obenem, da ne vidimo nikamor. Vse tiho. Samo motor je brnel. Izgubih smo vsak občutek, da se premikamo naprej. Zdelo se je, da voz stoji in da je sploh vse zastalo razen monotone pesmi motorja, kar vse je pri nekaterih potnikih zares povzročilo najprvo zaklopljenje oči (radi čudne svetlobe) in kmalu na to tudi že spanje.

In vendar smo hiteli naprej. Dospeli v Mengeš smo hiše zapamtili kot nekatere siluete šele neposredno, ko smo se pomikali mimo njih. Nikjer pa ni bilo človeka. Vse se je poskrilo.

Od Mengša dalje smo še enkrat prišli v tako polarno noč sredi zgodnjega popoldneva.

Ko smo se motali skozi Moste, smo mahoma bili v vodi. Na precejšnjo razdaljo je cesta bila poplavljena. Voda je drla po jarkih z neznanoko hitrostjo in tudi po cesti je bil tak tok, da je bilo težko ugrabiti kod ceste vodi. Samo globoko v vodi stoječe ograje so nam mogle kazati smer. Vendar pa smo vsak hip pričakovali, da zagazimo, se nagmno ali pa da obtičimo, če motor zalije voda.

Z nekako 70% zamudo sem končno dospel do cilja. Še nikoli se mi nobena vožnja ni zdelala tako dolga kot to popoldne v polarni noči. Zdelo se mi je, da so potekali dnevi.

Povratek je bil boljši. Vode so padle že blizu za pol metra, vendar pa so tokovi bili še zelo divji. Bali pa smo se, da v Trzinu pridemo do morja, preko katerega ne bo prehoda. No, dotlej so tudi tu vode upadle in šlo je v redu naprej.

Le številne luči, plavajoče po deroči vodi, so nas za hip vzburile in si jih nismo mogli prav razložiti ter smo mislili, da nas varajo oči. Pa je bilo hitro pojasnjeno. Ljudstvo ima tod navado za sv. Gregorja spuščati po vodi goreče barčice.

Samomor dveh orožnikov

Samomor orožniškega kaplarskega uziški cerkvi — V Zemumu se je ustrelil včeraj orožniški narednik, Slovenec Mikel

Užice, 12. marca. Včeraj popoldne se je pripetil tukaj redek primer samomora. Orožniški kaplar Milenko Pešič, ki je v službi v Osljeku, je prišel te dni na dopust k svoji rodbini. Včeraj okoli 4. popoldne je odšel s doma v cerkev, kjer je našel samo cerkovník. Ko se je cerkovník za čas odstranil, je prižgal pred oltarjem štiri velike sveče, stopil nato na sredo cerkve, izvlekel iz žepa velik službeni revolver ter si pognal tri krogle v glavo. Ko se je vrnil cerkovník v cerkev, se mu je nudil strašen prizor sredi cerkve. Našel je Pešiča na tleh v mlaki krvi nezavestnega.

Pozval je takoj policijo, vendar pa pri preiskavi samomorilca niso našli ničesar, kar bi dokazovalo, kaj ga je privedlo do obupnega dejanja. Pešiča so težko ranjega prepeljali v bolnico, vendar pa je malo upanja, da bi ostal pri življenju.

Beograd, 12. marca. Včeraj je izvršil v Zemumu samomor Slovenec orožniški narednik Pavel Mikel, ki se je ustrelil v svoji postelji iz karabinke. Star je bil 38 let ter je zapustil ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Domnevajo, da je izvršil samomor, ker ni mogel poravnati nekkih dolgov.

Novi potresi v južni Srbiji

Beograd, 12. marca. Po vesteh iz južne Srbije so se včeraj popoldne pojavili novi potresni sunki, ki so imeli značaj ponohavanja potresnega gibanja. Ob 5. popoldne so začutili v Udovu močan potres, ki je trajal nekoliko sekund in ki so mu sledili nekoliko slabši potresi. Ta potres so čutili na več črti do Skoplja. Mnoga poslopja v Udovu, ki so bila od prejšnjega potresa močno poškodovana, so se včeraj popolnoma porušila. Človeških žrtev k sreči ni bilo.

Kralj Zogu v Benetkah

Rim, 12. marca. Albanski kralj Ahmed Zogu je snoči ob 11. prišel z dunajskim brzovlakom v spremstvu osmih oseb v Benetke. Na kolodvoru so ga sprejeli prefekt, tajnik fašistične stranke, župan in drugi predstavniki oblasti. Kralj Zogu bo ostal dva dni v Benetkah, da si ogleda razne znamenitosti, nato pa bo odpotoval z italijanskim parnikom v Albanijo.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Komentarji pomorskega sporazuma

Pomorski sporazum med Italijo, Francijo in Anglijo se splošno tolmači kot korak k zbolšanju mednarodnih razmer

Pariz, 12. marca. Francoski listi pripisujejo pomorskemu sporazumu Italije, Anglije in Francije ne samo tehničen, temveč tudi političen pomen za nadaljnji razvoj francosko-italijanskih odnosov in v zvezi s tem za splošno olajšanje mednarodnih razmer.

Pariz, 12. marca. Po podatkih, objavljenih od mornariškega ministrstva, določa francosko-italijanska pomorska pogodba za 31. december l. 1936 naslednjo tonažo: Dočim bo francoska mornarica dosegla 670.723 ton, od česar odpade 81.989 ton na podmornice, vstevši 136.438 ton novo zgrajenih ladij, bo znašala tonaža vojne mornarice Italije 441.256 ton, od tega 52.700 ton podmornic, vstevši 129.615 ton novo zgrajenih ladij.

Pariz, 12. marca. AA. Briand je izjavil v zunanjih odborih parlamenta, da priznava pomorski sporazum z Italijo Franciji približno tolikšno tonažo, da po mnenju tehnikov zadostja za varnost francoskega imperija. Hkratu pa je ta pogodba važen sporazum na mednarodnem polju, ki bo olajšal delo bodoče razorožitvene konferen-

Mornariški minister Drummond je nato najprej pojasnil, kolikšne so potrebe francoske mornarice, nato pa je dokazal, da bo nova pogodba v skladu s temi potrebami.

Odbora sta vzela pojasnila obeh ministrov s priznanjem na znanje.

Tokio, 12. marca. AA. List »Sugaj« ugotavlja, da je bila z novo pomorsko pogodbo med Italijo, Francijo in Anglijo Franciji priznana ogromna tonaža podmornic, čeprav so Japonci na londonski konferenci prepričevali, naj odstopi od svojih zahtev glede na tonažo podmornic. Navzlic temu je po mnenju tega lista nova pogodba važen korak k mednarodnemu miru. V tej ocnici se zrcali obče ustaljene japonske politike k svetovnim vprašanjem.

London, 12. marca. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je prvi lord admiraltete Alexander izjavil, da bo Anglija zgradila dve križarki tipa »Leander« po 5000 ton, enega voditelja rušilcev, osem rušilcev, štiri korvete in tri podmornice. Te ladje bodo zgradili na temelju londonske pomorske pogodbe. Razen tega bo bodoča svetovna razorožitvena konferenca omogočila angleški vladi, da odloži ali celo črta gradnjo nekaterih novih vojnih ladij.

Atene, 12. marca. AA. Listi posvečajo posebne uvodnike pomorski pogodbi, ki je bila sklepana med Sovjetsko Rusijo in Turčijo in predlagajo, naj bi tudi Grčija okreplila svoje stike z Rusijo, ker bi trgovske zveze med obema državama v veliki meri koristile predvsem Grčiji.

Milijonar obtožen zvodništva

Lastnik gledališča, ki si je s »sejmom ljubezni« pridobil milijone — Velik naravnostni škandal kalifornijske boljše družbe

Newyork, 12. marca. V Kaliforniji so prišli na sled velikemu naravnostnemu škandalu, ki je izzval veliko pozornost, ker je med drugimi zapleten vanj tudi eden izmed zelo znanih kalifornijskih gledaliških lastnikov in milijonar Alexander Pantages. Proti njemu in petim drugim znanim osebnostim kalifornijskega gledališkega sveta so vložene ovadbe zaradi zlorabe mladoletnih deklic in zvodništva.

Obtoženi Pantages je pod imenom »sejmem ljubeznik« vzdrževal podjetje, ki je privajalo zrelih moških mlado-

letna dekleta. V svojem uradu je imel Pantages kartoteko 125 deklic v starosti od 16 do 18 let, ki so bile v njegovi službi.

Značilno je, da je bil Pantages že pred nekako desetimi leti zaradi sličnega naravnostnega prestopka z neko mladoletno plesalko obsojen na zaporno kazen. Podjetje je vrglo Pantagesu milijonsko premoženje, s katerim je kril celo pasiva svojega zakonitega pridobivanja v nekem majhnem gledališču.

Razorožitev Danske

Kopenhagen, 12. marca. Danska je podala lep vzgled na polju razorožitve. Predlog socialnih demokratov za popolno razorožitev Danske je bil sprejet v parlamentu s 77 glasovi proti 64. Danska vojska in mornarica bosta popolnoma demobilizirani in bo imela Danska odslej samo še močno zmanjšane obmejne in obalne straže, kakor tudi kontrolne čete za ribarstvo.

Briandovi rekordi

Pariz, 12. marca. AA. »Excelsior« opozarja, da bo Briand 14. marca praznovati 25letnico, odkar je zavel visoke politične položaje. Od 14. marca 1906. je bil Briand član 25 kabinetrov. 11 krat je bil predsednik ministrskega sveta, 2 krat minister prosvete, 3 krat minister za pravosodje, 16 krat minister za zunanje zadeve. Skupno je vodil v 25 kabinetihih 37 resorov. Noben drug francoski ali inozemski državnik v preteklosti ni toliko sodeloval v vladi in upravi države.

Schober poseti Prago

Dunaj, 12. marca. Ze davno namenjavani obisk zunanjega ministra dr. Schobra v Pragi je sedaj določen za sredo aprila. Obisk je v zvezi z že uvedenimi trgovinskimi pogajanjmi s Češkoslovaško, ki pa doslej še niso prišla preko začetnega stadija. Kakor se zatrjuje, se bodo pogajanja pričela dne 16. t. m.

Berlin nori za Chaplinom

Berlin, 12. marca. AA. Charlie Chaplin je neprestano obdan od svojih oboževalcev. Pred hotelom »Adlon« se zbira množica, ki čakajo nanj in mu sledijo, čim zapusti hotel. Policija je morala na mnogih krajih izprazniti ceste in prehode. Chaplin se zanima za gledališča in za revnejša predmestja Berlina, kjer stoji stoletja stare stavbe. Listi posvečajo dolge stolpce vseh svojih izdanj ameriškega gostu in objavljajo njegove dolge in številne intervjuje. V tvek je bil Chaplin na večerji pri angleškem poslaniku. Po večerji je prisostvoval opereti, kjer so mu priredili navdušene ovacije.

Novi prekoceanski poleti

Newyork, 12. marca. Sezona prekoceanskih poletov se bo brzokone zopet kmalu pričela. Ameriški letalec Frank Hawkes sporoča, da je pravkar končal priprave za prvi prekoceanski polet, za katerega namerava startati dne 1. aprila. Kam bo Hawkes letel, še ni znano. Hawkes je eden najznamenitejših ameriških letalcev in brani številne letalske rekorde.

Velika tatvina strupov

Berlin, 12. marca. V Berlinu »Rumelbergu« je bil snoči izvršen vlom v neko lekarno, iz katere so tatovi odnesli velike množine arzena, morfija, veronala in drugih nekotičnih strupov. Po podatkih lastnika so tatovi dobili v roke take množine arzena, da bi z njimi lahko zastrupili ves Berlin. Vlom so izvršili najbrže člani mednarodne tople, ki so postopali zelo previdno, ker niso zapustili nobenih sledov.

Papež bo zopet govoril

Rim, 12. marca. Iz dobrih poučenih krogov poročajo, da bo papež Pij XI. za velikonono praznike brzokone na veliko soboto, ko bodo odzvonili Ave Marijo, govoril po radiju novo poslanico katoličanom vsega sveta.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 22.835, Berlin 13.545 do 13.575 (13.56). Bruselj 7.9376, Budimpešta 9.9288, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9). Dunaj 8.0066, London 276.73, Newyork 56.845, Pariz 222.88, Praga 168.37—169.17
INOZEMSKJE BORZE.
Curih: Beograd 9.1260, Pariz 20.3375, London 25.25, Newyork 519.70, Bruselj 72.43, Milan 27.225, Madrid 56.85, Amsterdam 208.35, Berlin 123.725, Dunaj 73.06, Praga 15.40, Varšava 58.20, Budimpešta 90.60, Bukarešta 3.09.

Ideja dr. Ivana Oražna je zmagala

Ljubljanski Sokol ob 10-letnici smrti staroste Slovenske sokolske zveze in Sokolskega saveza SHS

Ljubljana, 12. marca

V svoji sejni dvorani v Narodnem domu se je Ljubljanski Sokol snočil na skromen, a dostojen način spominjal desetletnice, odkar je umrl eden največjih njegovih delavcev, veliki rodoljub, pobornik za jugoslovensko idejo in dobronik svojega naroda, starosta dr. Ivan Oražen. Dvorano so za ta večer, ki je bil zamišljen samo za članstvo, okrasili z mnogimi spominiki na pokojnikovo življenje in delovanje. Ob sprednji steni je stala na črnom odru med zelenjem njegova podoba, pod njo bronasti odliček njegovega obraza na mrtvaški postelji, a na levi in desni od odra so visele številne fotografije s prizori iz balkanske vojne, ki jih je posnel pokojnik kot slovenski zdravnik v srbski armadi.

Grobna tišina je zavladala med navzočimi, ko je društveni prosvetar br. Markič kmalu po 8. otvoril večer in pozdravil navzoče članstvo, posebno še odlično sokolska delava, zveznega podstarosta Engelberta Gangla in tajnika ljubljanske sokolske župe br. Plegerja, ter zastopnike tiska. Sledilo je obširno zelo zanimivo predavanje staroste B. Kajzelja. Iz predavanja posnemamo:

28. junija 1908 se je vršil v Narodnem domu občni zbor Slovenske sokolske zveze, ki ga je vodil takratni prvi namestnik staroste dr. Otokar Ryba. Na njegov predlog je bil ob viharnem pritrjevanju članstva izvoljen za starosta dr. Ivan Oražen. Dr. Gvidon Sernek kot II. podstarosta in sedanji starosta Ljubljanske Sokola br. Bogomil Kajzelj kot zvezni tajnik sta bila naprošena, da oddata na Oražnov dom in s poročila odličnemu sokolskemu delavcu, da je bil soglasno izvoljen za starosta. Dr. Oražen je izločitev z veseljem sprejel, z odposlancema je odšel v Narodni dom in se iskreno zahvalil zborovalcem za izkazano zaupanje. Dejal je, da se veseli tega zaupanja, obenem pa zaveda, da prevzema važno in odgovorno sokolsko delo. Program na hotel razvijati, češ, saj ga sokolstvo že itak ima. Delo in napredek bodi naše gesto tudi v bodoče. In tej svoji izjavi je ostal zvest do zadnje ure.

Ko je leta 1912 izbruhnila balkanska vojna in se je srbski RK obrnil s prošnjo za pomoč na slovenske zdravnike, se je prvi odzval dr. Oražen, čeprav je zapustil doma na smrt bolno ženo. Težko mu je bilo slovo, toda klicala ga je dolžnost. Tudi žena mu je velela, naj gre. Svojega prijatelja Kajzelja je prosil, naj jo včasih obišče, da ne bo tako zapuščen. S tem plemenitim činom je jasno dokazal, kako iskreno je ljubil Srbe. Njemu so sledili iz Ljubljanske Sokola na pomoč srbskim junakom še dr. Edo Šlajmer, dr. Jernej Demšar, dr. Otmar Krajc ter starosta Sokola v Litiji dr. Premrov in starosta Sokola na Vrhniki dr. Šabec.

Dr. Oražen je imel v spominu na svoje bivanje med brati Srbi zanimivo brošuro »Med ranjenimi srbskimi brati«, ki tudi jasno priča, kako globoka je bila njegova ljubezen do Srbov. Starosta br. Kajzelj brani med drugim tudi nekaj slik, ki jih je prinesel dr. Oražen s srbskih bojišč in ki jasno kažejo veliko junaštvo srbskega vojaka.

Po povratku v Ljubljano se je dr. Oražen zopet z vso vnamo in vstrajnostjo lotil sokolskega dela. Pokrenil je akcijo, da bi se takratni Hrvatski sokolski savez, Srbska frunškogorska sokolska župa in Slovenska sokolska zveza združili. Pogajanja so se pričela leta 1912 v Ljubljani in nadaljevala prihodnje leto v Zagrebu, kjer sta zastopala SSZ pokojni starosta in pokojni br. Vilko Bukovnik, bivši načelnik Ljubljanske Sokola. Srbsko sokolstvo sta zastopala dr. Laza Popović in dr. Srđjan Budisavljević, hrvatsko delegacijo pa je vodil dr. Lazar Car. Do ustanovitve skupne zveze seveda ni prišlo, ker je storiila avstrijska vlada vse, da to prepreči. Udeležencem morata biti še v živem spominu govora pok. dr. Oražna in dr. V. Murnika na komerzu v Zagrebu po telovadni akademiji Ljubljanske Sokola in pariške tekmovalne vrste SSZ. Takrat se je prvič govorilo o jugoslovenskem sokolstvu. Vojna je razpršila sokolske delavce na vse strani in šele po vojni se je akcija za ustanovitev sokolske zveze nadaljevala. Dr. Oražna je zadel 4. maja 1919 hud udarec — umrla mu je plemenita zakonska družica Evgenija roj. Auer.

28. junija 1919 je popeljal dr. Oražen sokolske delegate v Novi Sad na sokolski sabor, katerega glavni cilj je bil ustanovitev enotne sokolske zveze. Zal so ostali Sloveni! Navzlic energičnemu prizadevanju dr. Oražna pri glasovanju v manjšini in tako je bil ustanovljen Sokolski savez Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne pa Jugoslovnski sokolski savez, kakor so predlagali slovenski Sokoli. 30. avgusta 1920 se je pa vršila v Mariboru glavna skupščina Saveza, na kateri je bila končno dr. Oražnova srčna želja izpolnjena. Soglasno je bilo namreč sklenjeno, da se izpremeni naslov Saveza v »Jugoslovnski sokolski savez«. S tem je ideja dr. Ivana Oražna zmagala.

Zborovalci so z velikim zanimanjem poslušali predavanje br. staroste, ki je pokazalo pokojnega dr. Oražna v najlepši luči sokolskega delavca. Ko je br. starosta zaključil svoje temeljito predavanje, so zborovalci vstali in počastili dr. Oražnov spomin. Br. prosvetar se je zahvalil za udeležbo in zaključil lepo spominsko svečanost. Članstvo, zlasti telovadeče, se je udeležilo spominske svečanosti v častnem številu, dočim članice niso storile svoje dolžnosti.

Za povzdigo tujskega prometa v Ljubljani

Načrt tujsko-prometnega odseka občinske uprave za l. 1931

Ljubljana, 12. marca

Na predzadnji seji tega odseka občinske uprave v Ljubljani so bili sprejeti sledeči predlogi za tekoče leto:

Na več krajih po mestu (zlasti na kolodvorih, na Marijinem trgu, pred Mestnim domom, pred Evropo, na Gradu itd.) se razobesijo pod steklom pregledni, povečani načrti mesta Ljubljane. Načrti služijo v orientacijo tujcev in bodo izdelani v primerne živih barvah.

TPS bo izkušal letos izdati lep projekt mesta Ljubljane v propagandne namene. V prospektu bodo poleg prvovrstnih slik in preglednega načrta mesta Ljubljane najvažnejši podatki, ki jih potrebuje tujec ob prihodu v mesto: Hoteli, železnice zveze, promet električne cestne železnice, informacije o avtobusnem prometu, o znamenitostih mesta, izprehodih, izletih itd., itd.

TPS razpiše konkurenco za fotografije, ki naj predlože občin ljubljanske motive. Iz posnetkov TPS izbere najlepše ter jih odkupi. Služijo bodo za klišee, prospekte, reklamne notice itd.

Tujsko-prometni svet v sporazumu z gostilničarsko zadrugo opredeli ljubljanske hotele in gostilne, ki se pečajo z nastanjanjem tujcev, v dve do tri kategorije po ugodnostih, ki jih nudijo tujcem. Ta razdelitev se potem stalno uporablja pri vodnikih, prospektih in podobnih spisih.

Tujsko-prometni svet razmišlja o tem, ali se ne bi dalo v zvezi z Zvezo za tujski promet v Ljubljani (event. s podporo Putnika v Beogradu) izdati vsaj po eno zimsko in eno letno številko propagandne revije, ki bi z dovršenimi slikami in članki širila tujsko prometno propagando za Slovenijo in Ljubljano.

Tujsko-prometni svet razobesi povečane slike Ljubljane (fotografske posnetke ali tudi barvaste plakate) na večjih kolodvorih v naši državi (Beograd, Zagreb, Jesenice, Boh. Bistrica, Sušak itd.).

Markacije in orientacijske table v Ljubljani in bližnji okolici so zanemarjene ter jih je treba obnoviti in deloma naprosto napraviti. Napravi se načrt vseh izprehodov, ki se markirajo in označijo s orientacijskimi tabelami. Poleg markacij in orientacijskih tablic se pregledajo klopi in nanovo nameste, kjer so potrebne. Na Golovcu se izveza kar razgledov in se na nekaterih mestih nameste klopi.

Potrebno je, da se dvobesijo vodniki za tužce, enako je potrebno početi avtozvočnice o znamenitostih mesta. G. obč. svetovalec Hribar Rado sestavi načrt za okoližno vožnjo za Ljubljano, g. dr. Stele pa preskrbi seznam umetnostno zgodovinskih spomenikov v Ljubljani.

Tujsko-prometni svet sestavi okolišne vožnje po Ljubljani, ki bi se vršile dnevno v časih največjega tujskega prometa, to je za časa velesoja, izletov, kongresov itd. Stopiti je v zvezo z Maloželesko družbo ali drugimi avtobusnimi podjetji radi organizacije takih voženj. Tudi se razmotri vprašanje, ali ne bi kazalo ob podobnih prilikah prirejati iz Ljubljane kot izohišča večje eno- ali dvodnevne krožne izlete (n. pr. Ljubljana-Bled, Bohinjska, Kranjska gora, Cerkljansko jezero itd.).

Tujsko-prometni svet skajaj v sporazumu z avtobusnimi podjetji namestiti na stajališčih avtobusov kazala v obliki ur, ki označujejo čas odhoda prihodnjega avtobusa za vsako posamezno progno.

Dokler se Ljubljana ne uredi tako, da se bo lahko kosala z inozemskimi tujsko-prometnimi centri, ne more računati na večji obliki razvijane inozemske publike. Pač pa se poskusi za enkrat vrstiti propagando v južnih krajih naše države, za katere prihaja Ljubljana zaradi svojega hladnega poletja in razmeroma nizkih cen kot letovišče v poštve.

Občinski svetnik g. Hribar Rado je predložil sledeče predloge:

Avtobusni promet. V zvezi s sprejetim predlogom glede rešitve raznih vprašanj, ki se tičejo avtobusnega prometa, tako glede dimenzij avtobusnih vozil, njih teže, opreme in načina konstrukcije, dalje glede stajališč in označenja istih, bi bilo vsakakor umestno počakati z izdajo odnosa predpisov do razglasitve novega pravilnika za avtobusni promet. Akoravno je rešitev nekaterih vprašanj, ki so bodisi v direktni bodisi indirektni zvezi z avtobusnim prometom radi čedalje bolj razvijajočega se prometa nujna, je umestneje počakati na enotni in za vso državo veljavni pravilnik, ki izide itak v kratkem. Sicer je nevarnost, da bo treba izdane predpise zopet preklicati ter jih prilagoditi določilom pravilnika.

Posebne table ob dovoznih cestah v mesto. Sprejet je bil predlog, da se pozvati Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije,

Vsem, ker se tiče vseh!

Tovarna »Pekatele« je začela izdelovati novo vrsto testenin z obilno jajčno primesjo. Tem testenam je dala ime »Jajnice«. »Jajnice« so izbornega okusa in bodo tekmice vsakemu celo razvajenci. Prodajajo se samo v prozornih vrečkah po 1/2 kg. 4132

Selekcija Ljubljana, naj izdela projekt za postavitev posebnih tabel, na katerih naj bi bilo z velikimi črkami označeno ime »Ljubljana, označba višine nad morjem, najbližja pošta, telefonska postaja, hotel, garaža, bencinska postaja itd.« Obveščeni sem, da izdeluje Banska uprava enotno označevanje krajev za vso banovino in je tudi v tem vprašanju počakati, da izidejo odredbe Banske uprave.

Postavitve opozorilnih tabel. Neobhodno potrebno je, da izvede občina označevanje vseh prometnih omejitev s posebnimi tabelami, kakor to določa ravnokar izdani mednarodni kodeks za avtomobilske znake, sestavljen in sprejet po Mednarodni federaciji Avtomobilskih klubov, odseku za promet in turizem pri Društvu narodov v Ženevi ter po Mednarodni zvezi mest.

V Ljubljani so taka mesta s prometnimi omejitvami označena po večini le z znanimi tabelami v zeleni barvi in z besedilom v dokaj drobnih, belih črkah. Teh opozorilnih tabel, že itak malo vidnih, ne vidimo niti domači uporabljajo cest, kaj šele tujci, ki ne razumejo besedila. Zato bi bilo uvesti vidnejše znake, ki niso razumljivi samo domačinom, temveč predvsem tujcem-inozemcem. Ravnokar izdani signalni kodeksi zahteva, da so znaki enostavni in razumljivi vsem vozačem. Radi tega, poudarja kodeks, mora odpasti na samem znaku vsak tekst. Pomen znaka mora biti torej znan le iz njegove geometrične oblike, barve in simbola, ki je na tabli narisan. Odstraniti je torej tekst, ki samo moti in ima k večjemu le vzgojni pomen za domačo publiko. Če je že potreben tekst, naj se ga napiše na posebni tablici pod samim znakom.

Vzlic napisom ob vhodih v Tivoli se je ponovno dogodilo, da so tujci zavozili v nepoznavanju predpisov v Tivolake drevo-rede in bili potem vseh njihovi nekriviti v dokaj neprimernem tonu ustvarjeni od tamkajšnjih stražnikov. To gotovo ni napravilo na tujca dobera vtisa. Tujsko-prometni svet se zavzema pri mestnem načelnstvu za primeren pouk nižjih nadzorstvenih organov, tako tudi mitničarjev in voznikov in izprevednikov na cestni železnici, o potrebi čim največje ustrežljivosti in vpljudnosti nasproti tujcem. Taka navodila je izdala tudi državna oblast svojim organom ob mejl.

Seznam vseh prometnih omejitev v Ljubljani. Ob prihli izdaje novega cestno-policijskega reda za mesto Ljubljana je zbrati in pregledati vse dosedanje prometne omejitve, zlasti v kolikor več ne odgovarjajo današnjim prilikam in potrebam prometa.

Dalje je obč. svetnik g. Hribar Rado priporočal, naj TPS posreduje pri mestni občini, da se ta z vsem interesom loti vprašanja ljubljanskega aerodroma. Posebna komisija, v kateri bodo zastopniki voj. uprave, banovine, mestne občine, Trgovske in obrtniške zbornice se bo morala v kratkem prišteti temeljito baviti s to zadevo, ki postaja za Ljubljano vedno bolj pereča. Nakupiti bo treba svet (event. ga pridobiti potom ekspropriacije); kot primeren prostor pride v obzire vojaško veščališče v poštev. TPS ukrene, da bo mestna občina še letos določila primerno svoto za aerodrom, ker bo treba irtvovati večje zneske in jih bo mestna občina mogla zmagati le v večletnih zaporednih obrokih. Računa se, da bo občina prispevala v to svrhu letno z 300.000 Din.

G. dr. Pless je priporočal akcijo radi namestitve javnih telefonskih govornic. TPS se obrne na mestno elektrarno, da bo za znatnih znižanih cenah dovoljevala tok za svetlobne reklame. Ljubljana je ponosni klaverno razsvetljena in svetlobne reklame bi mesto zelo poživile.

REPERTOAR DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 12. marca, zaprto.

Petek, 13. marca, Glavni dobitek. Red C. Sobota, 14. marca, Gosp. ministrica. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. marca ob 15. Princezka in pastirček. Ljudska predstava po znižanih cenah. Iven. Ob 20. Gospa Glembarjevi. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 15. marca, zaprto.

OPERA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 12. marca, zaprto.

Petek, 13. marca, Cavalieria Rustkana, Glumaci. Gostuje tenorist Masak iz Prage. Izven.

Sobota, 14. marca, Dajak projak. Red D. Nedelja, 15. marca ob 15. Car in tesar. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob 20. Svanda dudak. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 16. marca, Gostovanje japonskega teatra. Izven.

Besedo imajo naši čitatelji

Gledališki upravi

Kot dolgoletni abonent se obračam na cenj. gledališko upravo z vprašanjem, kdo je kriv večim napakam, ki se pojavljajo pri naznanju predstav za abonmaje? Nerazumljivo se mi zdi, da se zoper ta dosedaj vladajoči nered ni nič ukrenilo. Opišem naj samo večerajšnji primer. Moj abonma je red D; v nedeljskih časopisih, in zaporedoma med tednom so dnevnik naznanjali, da se vrši v sredo za abonma D premiera »Dom osamelih žena«. Prvič je izgledalo malo verjetno, da bo vobče dodeljena igra kot premiera nekemu abonmaju in to še celo D abonmaju, ki je menim, najbolj zastopavljan, kar se tiče resportarnega reda, ker se po navadi zanj ne dodeli ves mesec nobena predstava, potem pa kar po tri zapored. Se manj verjetno pa se nam je zdelo, da pridemo res na vrsto, ker so nas že čestokrat v zadnjih urah obvestili s plakatnimi listi, na katerih se je svetil sveži natisnjeni: »Izven«.

Za ta primer so me skoroda že prepričali, da bomo res abonenti reda D gledali premiero, ker so do same srede pisali dnevnik, da je naš red na vrsti.

Vozim se iz večjega trga (torej z dežele) v takem primeru v mesto in prenočujem v hotelu, ker ni nočne prometne zveze. Ravnokar sem ta dan odpoval, v našem društvu odpovedal sejo, se pripeljal v Ljubljano in večerjal v restavraciji. Zamislite si moje začudenje in jezo, sveže nalepljen in naznanilo premiere »Dom osamelih žena« izven. Kaj naj počnem, ali naj še vedno verujem časopisnim naznanilom, ali se vsak popoldne vozim v Ljubljano gledat na lepake, dali nocoj igrajo za abonma reda D? Pomislite pa tudi, da ni to edinstven primer, temveč še mnogo, mnogo sličnih in morda še bolj zmešan, ki nam jemljejo dragocen čas, povzročijo nepotrebne stroške in pota v slabem vremenu, poleg tega pa izpodbujajo voljo za bodoče aboniranje, tako se vprašujem, ima gledališče preveč reflektantov in dobrih abonentov in bi se rado drugih na ta način otreslo, ali pa je rentabilnejše, če si odžene vse dobre, stalne in naprej plačujoče abonente?

Da se vrnem k stvari. Torej večeraj sem večeno ostal v Ljubljani in s kupil vetopnico pri blagajni; sem pa zvedel, da

je bila igra vprizorjena vendar za abonente reda D. — Sedaj prav res ne razumem več, kako naj odslej vem, kdaj bomo mi na vrstnem redu, katera poročila so verodostojna, na katere vesti naj se zanesem — ali naj vedno kupujem ustopnice pri blagajni zato, ker sem obonent!

Zvedel sem od starejših abonentov, da se to že nekaj let sem dogaja. Če je temu res tako in se gledališka uprava ne bo brigala za odpravo tega nereda, bo potrebno neke drugje doseči preureditev in izboljšanje.

Kot dolgoletni, vestni abonenti vjudno naprošimo cenj. gledališko upravo, da nam blagovoli pojasniti to vprašanje in eventuelno dati neko garancijsko izjavo, da bo neke objavljane reportarja verodostojno.

Abonent z dežele.

Gradbenemu uradu mestne občine

Vendar se je on dan oglašil nekdo, ki rad gre na izprehod po tistem tako imenovanem »trotoarju« od dolenskega mostu ne samo do mitnice, kjer imajo pri Marencetu dober evidek, temveč še naprej po tistem »trotoarju« do mestne meje proti Rudniku mimo Jelatina, ki tudi ne zaostaja za Marencetovim evidekom; ta bo šele gledal, kako se tam vodi. Polno kolezarjev po ozkem »trotoarju« tako, da so pasanti vedno v nevarnosti, da jih ne poterejo, rajši sredo po sredi ceste že zaradi velikih luž in blata, ki tam leži. A ne samo sprehajalci, mnogo ljudi, moških in ženskih, hodi tam vsak dan v mesto v smiško in nazaj.

Ravno ob času, ko je Slov. Narodc tiskal apel na gradbeni urad, so že hitro posuli z drobnim peskom to pot od dolenskega mostu do mitnice. Radovedni smo, kako se bo nadaljevalo.

Lani smo eno tudi že trikrat v »Slov. Narodcu« pritoževali, zakaj ne odstranijo tiste prometne ovire pred vhom v Babičovo hišo pri dolenskem mostu. Tam sta na osem, 1,60 širokem trotoarju, nameščena dva nepotrebna kamna, ki zožita trotoar na 0,90 m. Zakaj se ta prometna ovira ne odstrani? Čas bi že bil.

Tudi meščan.

Beležnica

Koledar.

Danes: Četrtek, 12. marca 1931, katoličani: Gregor, pravoslavni: 27. februarja, Božana.

Današnje prireditve.

Drama in opera zaprti.

Slavnostni koncert v proslavo 80-letnice Hugolina Sattnerja.

Kino Matica: Dajak projak.

Kino Ideal: Otmica v Maroku.

Kino ljubljanski dvor: Kovarstvo in lju. bezen. Film ZKD.

Dežurne lekarne.

Danes: Bahovec, Kongresni trg. Ustar, Sv. Petra cesta, Hočovar. Sp. Šiška.

Dom osamelih žena

V tem neznem, tihem, čisto ženakem igrokazu odlične poljske avtorice smo v našem listu že govorili. Snodnja premiera je privabila zlasti mnogo ženskega sveta ter je bilo gledališče prav dobro zasledeno.

Pisateljica uporablja takorekoč same pastelne barve, se izogiba zunanjih efektov, polaga vso dramatičnost v duše in izvrstno slika razne ženske, različne po značajih in temperamentih, a končno slične v svoji usodi in dobrotosti. Le dvoje troje močnejše in glasneje razgibanih prizorov ima igrokaz, ki pa zna s svojo psihološko umetnostjo, globokimi dialogi, polnimi bridkih življenjskih resnic, vklepati gledalce v napetem zanimanju do zaključka predstave. Napetost dejanja narašča in je vladala v III. činu v gledališki tišini, ki je dokazovala, da je tragedija Janina trdo grabila po dušah.

Predstava je bila odlična. Režiserki g. Mariji Veri gre vse priznanje za pogljobno igranje in veleokusno inscenacijo. Dejanje se odigrava zjutraj, opoldne in zvečer istega dne ter je bilo različno dnevno pomladansko občute prav dobro izraženo z različno razsvetljavo in z glasovi v sumi, puhajočimi s cvetočega vrta pod vedrim nebom. Režiserka je tudi poskrbela, da so bile vse nastopajoče dame po kretljah, maskah in oblekah dobro premišljeno diferencirane.

Babico, življensko modrijanko, je izvrstno posebila sama ga. Maria Vera, ki je dala z njo zopet krasen tip blagorodne žene. Njeni hčerki sta bili ga. Juvanova, prav dobra kot nehoti komična, plemenita starka, ki misli neprestano na svoj žolodec in ljubi naravo. Marijo pa ga. Medvedova, ginljiv tip matere in gospodinjice. Marijini hčerki sta bili ga. Mira Danilova, ki igra resignirano ločenko s prav lepim in dojmivim čustvom, in ga. Saričeva, ki je s svojo tragično skesanjo Jano podala zopet pretresljiv tip v svojem idealu kruto razočarane žene. Imela je velik umetniški uspeh. V svoji nesreči ostro in neusmiljeno kritično vdovo Teklo je igrala ga. Gabrijelečeva v prav naravno in iznova doprinesla dokaz, da se razvija za uporabno karakterno igralko. Ostro in temperamentno je podajala ga. Vida Janova 18-letno nezakonsko Evo ter se s svojima dvema nastopoma prav odlično uveljavila. Kuharico Zofijo je ime-

la grč. Rakarjeva in je polno ustrezala. Ga. režiserka in ga. Saričeva sta prejele prav zaslužene šopke. Fr. G.

Družabni večer »Merkurja«

Na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« v zvezdi je imel v eikku predavanj »Ljudska univerza« sinoči hon. univ. profesor dr. Lud. Böhml aktualno in zanimivo predavanje: »O organizaciji pomorstva«.

Večer je otvoril neumorni predsednik dr. Fran Windischer, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, zlasti pa priznanega javnega delavca, predavatelja dr. Böhmla, ki se čisto tako neosebno žrtvuje za javne interese.

Po uvodnih besedah je podal besedo predavatelju, ki je po kratkem uvodu prešel na jedro predavanja samega.

Človek je od nekdanj stremel za tem, da osvoji in premaga gigantski fenomen, silni element, ki mu pravimo morje. V njem je skrit ogromno bogastvo, skušal je ploviti po njem, da najde tuje zemlje. Spočetka se je držal obale in šele po l. 1300, ko je bil izumljen kompas, se je pričela prava plovba. Treba je bilo silne in smiselne organizacije, predno je človek zavojeval morje, o katerem je znano, da pokriva 71 odstotkov zemlje.

Predavatelj je podal ves historijat borbe človeka za osvojitve morja in predavanje spretno porazdelil na nadaljna poglavja. Govoril je o znanosti oceanografije in pomorske meteorologije, o pomorskih poth, o pomenu ladij in njihovih vrstah, o zavarovanju ladij, prekomorski trgovini in človeku-mornarju samem.

Tudi naša država je premostila začete težkoče in posveča čedalje večjo pažnjo pomorskim vprašanjem. Treba pa je, da zajame to vprašanje tudi ves naš narod, ki mora gledati na morje kot na široka vrata, ki mu odpirajo daljni in širni svet.

Za vseskozi zanimivo in napeto predavanje se je zahvalil predavatelju zopet predsednik dr. Windischer, poudarjajoč hvaležnost članov in prijateljev društva »Merkur« za trud, ki ga je imel s predavanjem.

Iz gledališke pisarne

V soboto se ponovi priljubljena opereta Dajak projak z g. Gostičem v naslovni partiji. Sodelujejo gg. Ribičeva, Kogejeva, gg. Zupan, Dronovec, Peček, Sekula, Jleromova itd. Dirigent g. Neffat. Predstava se vrši za abonma D.

Gostovanje japonskega gledališča. Opozarjamo, da se začne v petek dne 13. t. m. predprijaja vstopnic za enkratno gostovanje japonskega gledališča v naši operi. Gostovanje bo 16. t. m.

Ljubljanska drama vprizori v petek dne 13. t. m. Lipahovo izvirno komedijo Glavni dobitek za red C. Lipahova komedija je polna izvrstnih in komičnih zapletijev, vesele in zabavne komike ter v vsakem pogledu zadovoljji poslušalce.

Spominjajte se slepih!

Dnevne vesti

— Proslava Masarykovega jubileja v jugoslovenskem dijaškem kolegiju v Pragi. Stivolasega predsednika Masaryka so se spomnili ob 81-letnici tudi jugoslovenski dijak v Pragi. Jugoslovenski dijaški kolegij je priredil 5. t. m. v svojih prostornih skromno svečanost, katere so se udeležili naš poslanik dr. Albert Kramer, sekcijski šef našega prosvetnega ministrstva Momčilo Milošević ter zastopniki češko-slovaškega prosvetnega ministrstva in Českoslovaško-jugoslovenske lige. O prezidentu Masaryku je predaval študent Drago Gjačić.

— Razpisana zdravniška služba. OUZD v Zagrebu razpisuje mesto sekundarnega zdravnika v sanatoriju za pljučne bolezni na Brestovcu. Prošnje je treba vložiti do 10. aprila.

— Podkovski tečaj v Splitu. Uprava podkovske šole primorske banovine v Splitu razpisuje natečaj za sprejem gojenčev. Tečaj se prične 15. aprila in bo trajal 6 mesecev. 30. septembra bodo zaključni izpiti. V tečaj se sprejemajo vsi kovači, naši državljani, ki dokažejo, da so dovršili osnovno šolo in se izučili kovaške obrti ter da so najmanj leto dni delali kot pomočniki pri kovaškem mojstru. Priglasiti se je treba pri upravi šole do 5. aprila.

— Razpisane službe. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Zemunu razpisuje eno mesto uradnika kategorije C položaja VI., eno mesto uradnika kategorije C položaja VII., 1 mesto služitelja kategorije D položaja X. in eno mesto služitelja bolničarja, kategorije D položaja X. Prošnje je treba vložiti do 1. t. m.

— Sokolski dom v Zagrebu. Uprava sokolske župe v Zagrebu je sklenila razpisati splošni natečaj za idejne osnutke za Sokolski dom v Zagrebu ter za parcelacijo zemljišča, kjer bo dom zgrajen. Natečaj se prične 15. t. m. in traja do 1. junija. Nagrade so prva 40.000, druga 30.000, tretja 20.000, odkupljena bosta pa tudi dva osnutka pa 10.000 Din.

— Razpisana služba banovinskega cestarja. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banki upravi v območju sreskega cestnega odbora v Čabru službeno mesto banovinskega cestarja in sicer: na banovinski cesti Babinopolje-Prezid-Čabar-Plešče-Gasparci in sicer cestna proga Babinopolje-Kozji vrh. Prošnje ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Prošnje je predložiti najkasneje do 10. aprila sreskemu cestnemu odboru v Čabru.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 18. z dne 12. t. m. objavlja zakon o zdravnikih, zakon o sprejemanju v službo zdravnikov kakor tudi o pridobitvi pravice do esebne pokojnine, upokojevanju, premeščanju in odpuščanju uslužbencev in zdravnikov, uradnikov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih krajevnih organov, odredbo o osrednji šoli za policijske izvršilne uslužbence, odredbo za veleposesnike in objave glede pobiranja občinske trošarine v 48 občinah v tekočem letu.

— Likovnim umetnikom sporočamo, da priredi društvo Cvijeta Zuzorič tudi letos umetnostno razstavo jugoslovenskih umetnikov slikarjev, kiparjev in grafikov v svojem novem razstavnem paviljonu v Beogradu. Cvijeta Zuzorič vabi slovenske umetnike, da se razstave, ki bo otvorena 3. maja in bo trajala do konca maja, udeleže in je za njihova dela na razpolago 46 dolžinskih metrov prostora, (kar omogočajo namestitvevcca. 4 slik). Prevoz iz Ljubljane v Beograd in nazaj je brezplačen. Umetniki, ki se nameravajo te razstave udeležiti, naj to javijo g. upravniku J. Zormanu v Narodno galerijo. Transport mora biti odpolan iz Ljubljane 15. aprila.

— Sokolsko gledališče v Radovljici ponovi v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol 16. Govekarjevo ljudsko igrano »Gruntarji«, ki so jo naši igralci pretečno nedeljo prav izvrstno igrali. Priporočamo posebno okoliškemu kmečkemu ljudstvu, da si ta komad ogleda, ker je v njem poleg zabave polno poučne resnice. 149-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo prehodno zboljšanje, v splošnem pa še nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, večinoma s padavinami. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Skoplju 18, v Splitu 14, v Zagrebu 13, v Sarajevu 12, v Ljubljani 9,4, v Mariboru —3,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,8 mm, temperatura je znašala —6,4.

— Drava pri Ptujju naplavlja moško truplo. Blizu Slovenje vasi pri Ptujju je te dni Drava naplavlja truplo 50—60letnega moškega. Truplo je ležalo v vodi že najmanj 10 do 14 dni. Neznanca so pokopali v Hajdini.

— Šahovski mojster Spielmann bo gostoval v Karlovcu. Šahovski klub v Karlovcu je sprejel ponudbo znanega šahovskega mojstra Spielmanna glede gostovanja v aprilu. Spielmann bo igral simultanko proti najboljšim šahistom.

— Epilog družinske tragedije. Pred osljeskim sodiščem se je včeraj vršila razprava proti 23letnemu kmetu Marku Blaževiću iz vasi Korito, ki je lani 3. decembra s sekuro ubil svojega očeta Zivka. Zivko Blažević je bil velik nasilnež in pijanec. Usodnega dne je prišel pijan domov in začel pretepati svojega očeta Andrijo. Za deda se je potegnil Marko, nakaer je Zivko pograbil vilo in hotel sina nabosti. Ta je naglo zagrabil sekuro in oplazil očeta tako močno po glavi, da je bil takoj mrtev. Sodišče se je na podlagi zaslišanja prič prepričalo, da je Marko ravnal v silobranu in ga je oprostilo.

— Roditelji umorili hčerko? V tork zvečer so našli kmetico Kato Boksič iz Zavajana pri Čapljini pred njeno hišo ustreljeno. Orodježki so v zvezi z zločinom aretirali njene starše Mata in Ružo Boksič.

— 14 let je zaradi promišljenega umora. Včeraj smo poročali, da se je pred sodiščem v Sibeniku vršila razprava proti 49letnemu Stjepanu Baždariću iz Paljave, ki je lani o božiču ustrelil Josipa Bačića. Sodišče ga je zaradi promišljenega umora obsodilo na 14 let težke ječe.

— Samomor v Zagrebu. V tork zvečer se je v Zagrebu v Zlatarski ulici 4 obesil delavec Ivan Zadravec, doma iz Preloga. Obesena ga je našla njegova gospodinja, ki je obvestila policijo. Zadravec je bil notoričen pijanec; nedavno ga je zapustila žena. Vzrok samomora ni znan, zdi se pa, da se je Zadravec zmešalo.

Iz Ljubljane

—lj Proces Plemelj-Pustoslavšek. Obraznava, ki je bila dne 3. t. m. prekinjena, se bo nadaljevala jutri ob 9. v razpravni dvorani dež. sodišča v I. nadstropju. Tožena Pustoslavšek in Kenda sta vložila predlog za zaslišanje 7 novih prič. V celotno jutri zaslišanih še nad 20 prič. V celotno načelnik kmetijskega oddelka v p. g. Ivo Sanein, referent za lovstvo šum. svet, g. Ant. Šivic, industr. g. Fr. Hajnrihar, pravn. referent za ribarstvo g. dr. Dolinar, drž. pravobranitelj g. dr. Šonvan, namestnik drž. tož. g. dr. G. Munda, ured. g. Vlad. Kapus, poštni upr. v p. g. Fr. Zagarjan, hotelir g. Janez Rašič, velepos. g. Jos. Zupan in drugi.

—lj Seja magistratnega gremija. Jutri ob 17. se bo vršila v mestni posvetovalnici seja magistratnega gremija. Na dnevnem redu so poročila mestnega obrtnega oddelka, ekonomata mestnega načelstva, mestnega gradbenega urada in mestnega gradbeno-pravnega referenta.

— Na Vrazovem trgu, na nekdanjem vojaškem vežbališču pred šentpetersko vojašnico, napravijo nov park. Zdej je navoženega že obilo materijala. Svet se bo v bližnji bodočnosti — ne mudi se itak ne! — zbral in pa po primernem načrtu nasadil. Menda bo šla ob Ljubljani prti bolnišnici tudi cesta.

—lj Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v soboto dne 21. t. m. ob 20. v gostilni »Pod skalco«, Mestni trg, ter vabi vse člane in ljubitelje ptic pevk, da se ga v čim večjem številu udeleže.

—lj Veseligr »Reva kot cerkevna mišč se ponavlja na splošno željo občinstva v nedeljo 15. marca. Neprisiljena komika in krasna vsebina zabavata posetnike vso igro. Naslovno vlogo igra gdč. Baranova, v drugih vlogah pa nastopijo gdč. Pirčeva, ter gg. Košak, Lavrič, Moser in Škerlj. Cenjeno občinstvo prosimo, da si že v predprodaji zagigura svoje prostore. Vstopnice se dobe v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu.

—lj »Kovarstvo in ljubec« je naslov krasnemu filmu, ki ga predvaja še danes in jutri ob 16., pol 20. in 21. Zveza kulturnih društev v Ljubljani v kinu Ljubljanski Dvor. Vsi, ki žele doživljati s pesnikom vred opojna leta mladosti naj ne zamude prilike in si film na vsak način ogledajo.

—lj Gospodinj! Udeležite se v petek 13. marca občnega zbora Spl. ž. dr. na katerem se bo osonal že dobro pripravljeni odsek »Zveza gospodinj«. Začetek ob 17. uri v društvenih prostorih na Rimski c. 9.

Železniški vpokojenci in vozne olajšave

Kar se je že dolgo časa pripravljalo, se je zgodilo. Železniškim vpokojencem so odzvali neomejeno rezijske vožnje. To ugodnost so si železniški vpokojenci v težki in zelo odgovorni službi prislužili, to je bil del njihove plače in prislužene pravice.

Dokler so bili v službi, jim ta ugodnost itak ni bila potrebna, ker niso imeli časa, da bi se vozili. Mislili so ko pojdem v pokoj, se bomo pa lahko kam peljali, da pozabimo na stara leta na svojo težko službo, ki smo jo veselo opravljali kar naenkrat pa tako razočaranje, vpokojencem je odvzeta neomejena rezijska vožnja.

Kdo je zakrivil, da se je železniškim vpokojencem odvzela prislužena pravica? Oni krogi, katerim in vsak železniški uslužbenec ob vsakem vremenu čuvali nji-

Avstrijski in rajhovski Nemci med vojno

Nimra o cilju svetovne vojne — Trmasta ignoranca Nemcev pred prevratom

V zanimivo iskreni knjigi »Batterie 4«, o kateri smo poročali, je nekaj izpovedi in razkritij, ki nas potrjujejo v naši sodbi o nemstvu v bivši avstro-ogorski državi in o razmerju avstrijskih in rajhovskih Nemcev. Tudi današnje geslo »Anschluss« — za popolno združitev male Avstrije z Nemčijo — nam Nimra pojaenjuje v zanimivi luči. Dasi se široki avstrijski krogi fanatično poganjajo za združenje vseh Nemcev v skupno, enotno republiko, misli pač večina avstrijskih Nemcev še danes, da je najhujši sovražnik Avstrijcev — der Preiss ...

Ko so Rusi avstrijsko armado v Galiciji že domala zdrobili in uničili, se je v odločilnem trenutku pojavila nemška (rajhovska) infanterija in odbila Ruse. »Prav v usodnem trenutku, v najtežji stiski!« piše Nimra. »In če bi Nemci ne bili prišli? Tega si ne morem niti predstavljati, kaj bi se bilo potem zgodilo. Pot v Homono, v ogrske planjave bi bila ruskim masam odprta. A potem?« — Na ta Veliki petek so torej Nemci rešili Avstrije in zaokrenili kolo sreče tako, da se ni k Rusom zavrtelo nikdar več.

In Nimra piše: »V tej uri sem spoznal prvič, za kaj prav za prav gre v tej vojni: za naše nemstvo ... In v mojem sreču je nastal prevrat, ki je ostal trajen. Čutil sem se nemškega vojaka, čeprav v c. in kr. uniformi. Ali je bila veleizdaja? Ne vem. Ali srečen sem, da se smem bojevati za domovino svojega srca, za Nemčijo. Taka je bila izprememba nemškega avstrijstva med svetovno vojno.«

Za nemstvo, za skupno Nemčijo so

bataljonskemu poveljniku, stotniku Winterstetenu, ki je neki večer dvignil svojo čašo in napil na blagor nemškemu bratskemu rodu v Avstriji in na blagor celokupnega nemškega naroda! Oo je spoznal bistvo naše skupne, splošnonemške usode.

A takih Winterstetentov je le malo v nemški armadi. Žal! Poznajto je Pruse, Bavarce, Svabe, Sase. O Tirolcih, Salzburžanih, Štajercih, sudetskih Nemcih so pač slišali včasih, toda to so končno Avstrijci. Ničesar ne vedo o njih junaški borbi za celokupno nemstvo pred vojno, prav malo vedo o njih junaških polkih med vojno. Prezirajo jih še nadalje in se prav nič ne trudijo, da bi jih bliže spoznali. Kajti: saj so tudi ti vedno »die gemittlichen, lappschwänzigen Oesterreicher ...

Vedno le mi, mi, mi! Mi smo pač mi! — Nemci znajo mojstrski tisto malo prijateljev, kar jih še imajo, odbijati. Saj priznavamo, da ima Nemčija najboljšo armado in smo celo ponosni na to armado, saj so naši krvni bratje. Ali seveda bratje, ki ne vedo o nas ničesar, ki ne priznavajo niti naše ljubezni niti naših nezasišanih žrtvev, bratje, ki nas vedno iznovega zavračajo v naše c. in kr. avstrijanstvo. Čudno! Nam popolnoma neumljivo!

Avstrijski nemški vojaki so čutili bridkost, ker jih Nemci iz rajha niso priznavali za polnovredne, ker so jih bagatelizirali, se jim posmehovali, jim ne priznavali zaslug in žrtvev. In čudno, popolnoma neumljivo se jim je zdelo, da se rajhovski Nemci niti nečesto dati poučiti o avstrijskih Nemcih.

Ali Nimra je pozabil, da so se vedli prav tako avstrijski Nemci nasproti slovanskim narodom, s katerimi so živeli v isti državi. Avstrijski Nemci so bili popolni nevedneži glede Čehov, Poljakov, Slovakov, Slovencev, Hrvatov in Srbov. Zaman so jih Slovani skušali poučiti o sebi: nemško-avstrijska glava se ni hotela poučiti o ničemer slovanskem in tako zaplankanih politikov in novinarjev ni imel ves evropski svet, kakor n. pr. Dunaj in Graz. O Jugoslovenih, par ur po železniški oddaljenih, so avstrijski Nemci vedeli tako malo in so imeli o njih iste pojme, kakor o Novi Zelandiji ali o otočju Fidži! Le vase zaljubljeni in domišljivoči, da so od Boga in Belcebuba od vsikojaj izvoljeni Herrenvolk, so bili najbolj smešni ignorante glede vsega slovanskega in ne dosti manj glede vsega romanskega.

In kakor je bil zaman ves trud avstrijskih Nemcev glede poučevanja rajhovskih Nemcev, prav tako je bil zaman trud slovanskih poslancev, novinarjev, uradnikov ... Nemec se poučiti ni dal in je bil srečen v svoji trmasti nevednosti glede Slovanov.

Nadejamo se, da se je po prevratu v njih dušah vsaj začelo svitati. V njih korist bi to bilo: zakaj ignoranca je največja nesreča.

Dostojevski v zvočnem filmu

Slavni ruski pisatelj Fedor Dostojevski je dal znamenitemu režiserju Fedorju Ozepu s svojim romanom »Bratje Karamazovi« hvaležno snov za velik zvočni film. Film nam kaže kruto, strašno in obenem lepo življenje z vsemi strastmi, ki lahko človeka dvignejo ali pa pahnejo na stopnjo najnižjih bitij. V glavni vlogi Dimitrija Karamazova vidimo znanega umetnika Fritzja Kortnerja, njegova partnerica je pa Ana Sten, očarljivo lepa in polna izredne oduševljenosti. Film je izdelan v proslavo 50-letnice smrti velikega ruskega misleca Dostojevskega in povsod, kjer so ga doslej videli, je dosegel presenetljiv uspeh.

Vsebine tega prekrasnega filma ne bomo navajali, saj je več ali manj itak znano tudi našemu občinstvu iz znamenitega romana »Bratje Karamazovi«. Omenili bi samo, da so nam filmi iz ruskega življenja vedno dobrodošli, ker se nam odgrinja v njih matuška Rusija z vso svojo široko slovansko dušo. Poleg bogate, navadno globoko v dušo segajoče in pretresljive vsebine, so ti filmi tudi tehnično na višku in zato jih tako radi gledamo. Nedvomno bo naše občinstvo še s posebnim veseljem sprejelo in pozdravilo v filmu orjaka med misleci in pisatelji Dostojevskega tem bolj, ker je njegov znameniti roman predelal za zvočni film. Že ime Dostojevski zadostuje, da se morajo zanimati za film »Dimitrij Karamazov« tudi oni, ki sicer niso navdušeni za filmsko umetnost. So filmi, preko katerih človek ne more, pa naj iz katerikoli razlogov odklanja filmsko umetnost. In med take filme spada tudi »Dimitrij Karamazov«.

Radionročram

Sobota, 14. marca.
12.15: Plošče (mešan program); 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Plošče; 18: Viktor Pirnat: Trsteno, dalmatinski paradiz; 18.30: Bogo Pleničar: Šah; 19: Pavel Kunaver: Raziakovanje krških pojavov; 19.30: Ga. Orthaber: Angleščina; 20: Prenos akademije Jadranske straže in Ferijalnega saveza Tehnične srednje šole iz dvorane Delavske zbornice; 22: Casovna napoved in poročila; 22.15: Hawaj-jazz; 23: Napoved programa za naslednji dan.

V spomin na 50-letnico smrti velikega ruskega genja - romanopisca

FEDORJA DOSTOJEVSKEGA

premiera grandioznega govorečega filma, izdelanega po nesmrtnem njegovem romanu »Bratje Karamazovi«

Dimitrije Karamazov

v glavnih vlogah

FRITZ KORTNER in ANA STEN

Režija: F. OZEP

Jutri premiera!

Elitni kino Matica

—lj Železniški vpokojenci in provizionisti, ki spadajo pod okoliš postaje Ljubljana gor. kol., naj nujno predlože ustrezajoče slike v formatu 6x9 na mehkem papirju. Predložiti je tudi zadnji odrezek pokojnine in odlok o odmeri pokojnine, provizije ali rente. Za otroke je prinesiti ista potrdila, kakor ob priliki prolongacije. Isto velja seveda tudi za vse ostale žel. upokojence in provizioniste v dravski banovini, ki na jse zglašajo na bližnji postaji.

—lj Državni konservatorij v Ljubljani. I. javna produkcija gojenčev bo v nedeljo 15. marca t. l. Začetek ob pol 11 uri dop. konec ob 12. uri. Kot najzanimivejša točka sporeda bo izvajanje celotne Haydnove simfonije v d-duru Izjava iz konservatorijske orkester s sodelovanjem 7 članov opernega orkestra. Dirigiralji bodo gospodje Lipovšek Marijan, Šivic Pavel, Müller Gustav in Sušteršič Vinko. Pred izvajanjem simfonije govori o Haydnu in njegovih simfonijah g. prof. dr. Josip Mantuani. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjigarni po 4, 6 in 10 Din. Istotam se dobi tudi spored, ki stane 2 Din. Ravnateljstvo vabi občinstvo na poset te prve javne produkcije.

—lj Slavnostni koncert v proslavo 80-letnice P. Hugolina Sattnerja. Vse posetnike nocojnega koncerta vlnudno prosimo, da pridejo malo pred 8. uro v koncertno dvorano. Naval bo velik, garderoba posluje v zadnjem trenutku navadno bolj počasi, zato prosimo vsaj 10 minut pred začetkom, ki bo točno ob 20. uri. Sedeži so vsi razprodani, na razpolago je le še par stojšč. Posebno še opozarjamo na tiskano besedilo in razlogo, ki se dobi tekom dneva v Matični knjigarni, zvečer pa pri vseh biletarjih.

—lj Pevski zbor »Maribor« v Ljubljani. Slovensko pevsko društvo »Maribor« iz Maribora koncertira prvič v Ljubljani v sredo, dne 18. t. m. v Unionski dvorani. Izvajalo bo Sattnerjev oratorij »Vnebozvetje« v proslavo skladateljeve 80-letnice. Vstopnice so od danes naprej v predprodaji v Matični knjigarni po običajnih koncertnih cenah. Maribor je agilno pevsko društvo, ki je z vsem svojim dosedanjim delom pokazalo veliko umetniško ambicijo in imelo tudi lepe uspehe.

—lj O plinu v gospodinstvu priredi plinarska predavanje in poskusno kuhanje v petek, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v št. Jokobski šoli (vhod iz Florjanske ulice). Vabimo vse gospodine, ki se zanimajo za sodobno kuhinjo. Vstop prost!

hovo blago, so pričeli pošiljati na razna mesta pritožbe, da železniški vpokojenci zlorabljajo rezijske vožnje v kupcijske svrhe in pri tem škodujejo trgovini. Rečimo, da je to deloma res, niso pa ti krogi pomislili, da so pri tem zadeli 99% nedolžnih. Če bi ne sumničeli vseh vpokojencev, temveč bi zahtevali, da se krivce kaznuje, bi jim nedolžni tega ne zamerili. Da se pa sumničji vse vpokojence in morajo biti kaznovani vsi brez izjeme in so pri tem kaznovani tudi nedolžni, to se pa ne da od pustiti, dokler se ta krivica nedolžnim ne popravi.

Apeliramo na one kroge, ki so povzročili, da se je nedolžne železniške vpokojence tako občutno kaznovalo, da poskušajo na merodajnih mestih ukreniti vse potrebno, da se jim ta krivica popravi, kaznovani naj bodo samo oni, ki v resnici rezijske vožnje zlorabljajo.

Društvo železniških vpokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Ljudje so ugubili

kaj neki pomni beseda »Jajnine«, ki je bila brez drugega pristavka probena pred nekaj dnevi v našem listu. Večina naših čitateljev je že v duhu videla nov film, a se je motila, ker naslednje dni je že čitala, da so »Jajnine« nov izdelek tovarne »Pekalctete«. Kakor pravijo oni, ki so jih že pokusili, so »Jajnine« res nekaj nedoseženega. 4151

Diskretna služkinja.

— Marička, ali ste že odnesli pismo na pošto?
— Da, gospa.
— In niste opazili, da sem pozabila napisati naslov?
— Opazila sem že, toda mislila sem, da milostliva noče, da bi jaz vedela, komu piše.

OTROŠKE NOGAVICE z igrom KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejši

G. G. Norris.

76

Vroča kri

Roman.

— Potem takem se obotavljate samo zavoljo mene? Prikimala je.

— Ali me ne ljubite dovolj? Je to pravi vzrok?

Zašepetala je komaj slišno:

— Bojim se, da še preveč.

— Zeldi! Krepko jo je objel.

Branila se je, toda držal jo je krepko in bil je močnejši od nje. Pogledala sta si globoko v oči. Hotel jo je iznova poljubiti, pa se ni dala.

— Nikar, — ga je prosila — prosim! Rada bi —

S poljubom ji je zamašil usta. Končno se je prepustila njegovemu objemu. Njegovo srce je močno utripalo na njenih prsih, njegove ustnice so drhtele na njenih ustih.

Kar se mu je iztrgala iz objema.

— Ne, ne! — je vzkliknila. — Preveč te imam rada, da bi se spozabila tako daleč, Tom; najinega prijateljstva nočem uničiti! Doživela sva že nekaj velikega in še marsikaj naju v življenju čaka. Napisal si krasno dramo, v kateri hočem igrati glavno vlogo. Čaka naju skupni uspeh ali polom. Skupaj bova ustvarila še več, še lepših del.

— Zakaj pa ne kot mož in žena?

— Ker — ker — je jecljala in si zakrila obraz z rokami, — jaz ne morem postati žena — in nobenega moža žena.

— Zeldi!

— Da, da, bili so — bili so drugi tu — pred mojo poroko.

— Zeldi.

— Ko je mož to zvedel, me je zapustil.

Nagnila se je naprej, njeni prsti so se tako krčevito stisnili, da so drhteli, in ko je nadaljevala svojo izpoved, so ji kapale solze na sklenjene roke.

— Zelo mi je žal, da je prišlo do tega, toda kriva nisem jaz. — Obmolknila je za hip in pripomnila: — Morda sem pa sama kriva. Bila sem nud bolj, poskusila sem izbežati se življenja, umakniti se ti s poti, poslati te proč... John ve o meni vse. Ne vem, kako je prišlo tako daleč, toda povedala sem »nu vso svojo zgodbo« Povedati ti rje-mu je bilo lahko, povedati tebi je pa težko... Ko mi je bilo sedemnajst let, sem spoznala prvega fanta. Bil je eno leto mlajši od mene. Stanoval je v moji bližini, hodila sva vedno skupaj v šolo. Ljubila sem ga, Tom. Ljubila sem ga bolj nego kateregakoli moškega, bolj nego kateregakoli človeka na svetu. Tudi on me je ljubil.

Počasi in jecljaje mu je povedala zgodbo svoje življenja, beseda za besedo se ji je iztrgala iz prsi, nobene podrobnosti ni zamočala. Pripovedovala je o Mihaelu, o Boylstonu in z zaprtimi očmi celo o času, ko je delila

svojo naklonjenost med obema. Potem je prišel Mihaelov odhod in njen beg pred zdravnikom, zakonca Meserve, George — dc žrtvovanja njenega otroka, mučni prizor ob zadnjem prepiru med njo in Georgom in njena neverna bolezen.

— Pogreznila sem se bila globoko, zelo globoko, in ko sem se počasi zopet dvignila, sem bila prerajena. Takrat se morda nisem zavedala, ko sem pa ležala v oni grozni bolnici, sem spoznala, da moram začeti drugačno življenje, da sem postala tudi sama drugačna. Zdelo se mi je, da sem prinašala nesrečo vsem ljudem, ki sem z njo imela občevanje. In še zdaj prinašam samo bridkosti ali pa trpmi sama. Ko sem vstala z bolniške postelje, sem hotela začeti novo, svoje življenje, v katerem bi ne smeli igrati moški nobene vloge; hotela sem biti sama, ljubezni ne zahtevati, ne deliti. — Biti sama.

Obmolknila je in nekaj časa se je razlegalo samo žabje regljanje skozi nočno tišino. Tom je sedel nagnjen naprej, obraz si je zakrival z rokami in ni se ganil. Zeldi je nadaljevala.

— Vidiš, ljubi Tom, nemogoče je, da bi se vzela, iz tega bi ne bilo nič dobrega. Prinesla bi ti samo nesrečo, če bi uslišala tvojo prošnjo. Pod nobenimi pogoji ne morem postati tvoja žena, Tom. Rada te imam, — ljubim te — mojemu srcu si zelo blizu.

Glas ji je naemkrat zamrl v grlu in v naslednjem trenutku je klečal pred njo in jo objemal.

— Ne trdi, da me ljubiš, — je zaključil, in da navzlic temu nočeš postati moja. Kaj me briga, kaj si bila, kakšno je bilo tvoje življenje! Saj ne ljubim žene, kakršna si bila, temveč tako, kakršna si zdaj.

— Psst, molči — ne, ne. — Mislila je, da jo bo ubogal, pa se je zmotila.

— Noben človek ni svetnik, Zeldi. Tudi jaz sem živel svoje življenje, tudi jaz sem počel marsikaj, kar ne zasluži pohvale; čemu naj bi torej baš jaz vrgele kamen vate? Hrepenim po tebi, ljubim te —

— Tom! Molči — poslušaj me —

— Ne, dovolj dolgo sem poslušal. Zdaj me pa poslušaj ti. Zmešana, zmešana si, vidiš stvari, ki jih ni.

— Moraš me poslušati, — je zahtevala odločno.

— Ne! — je ugovarjal trdovratno.

— Sreče, ki se mi je komaj nasmehnila, si ne dam vzeti. Vse, kar si mi pravila, je nesmisel, saj to ni v nobeni zvezi z vprašanjem, ali se vzameva ali ne. Ljubiš me, si dejala in to si mi tudi dokazal. To je edino, kar me zanima. Ljubim te, Zeldi, kaj ni to dovolj? Povedala si mi vse o sebi, jaz ti pa pravim na to, da te hočem imeti za ženo.

Zatisnila mu je usta z rokami, da je moral hočeš nočeš umolkneti.

Čitajte ilustrirano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Poroka z dvojnikom

Čudna, skoraj neverjetna zgodba — Kaj vse se lahko pripeti, če sta si dva zelo podobna

V Budimpešti imajo senzacijski pravcati filmski romanom iz resničnega življenja, v katerem nastopajo kot glavni junaki ravnatelj neke tovarne, njegova mlada, lepa žena, ki je bila sicer z njim poročena, pa vendar po zakonu ni njegova žena, in njen oče, bogat tovarnar v mestecu Tolnatasu. Roman se je začel na Lidu. Lani poleti se je seznanila tam 18-letna tovarnarjeva hči Ilona z ravnateljem tovarne, ki se je kmalu zaljubil v njo. Ker ga je imela tudi ona rada, sta se vzela. Ravnatelj je priženil težke tisočake in mlada zakonca sta jo mahnila na ženitovanjsko potovanje.

Prišla sta v Budimpešto, kjer je hotel mož pred odhodom pogledati še v tovarno, kako kaj delajo v njegovi odsotnosti. Žena ga je čakala na kolodvoru. Minilo je več ur, toda moža ni bilo od nikoder. Ženo je začelo skrbeti, bala se je, da se ni možu kaj pripetilo. Ker ga je ni bilo na kolodvor, se je odpeljala v tovarno. Iskati ji ga ni bilo treba dolgo. Kmalu ga je našla, sedel je v svojem kabinetu in kadil. Vsa srečna ga je objela in s tem se je začela čudna zgodba, ki spominja na fantastične filmske romane.

Ravnatelj je začuden pogledal lepo ženo in jo vprašal: — Kaj pa to pomeni? Presenečena in ozlovoljena mu je Ilona odgovorila, da je njen mož in da se ji zdi, da ima pravico objeti ga. Ravnatelj je pa planil pokonci in odločno protestiral proti trditvi, da je njen mož. Izjavil je, da Ilona sploh ne pozna in da ji torej ne more priznati pravice, da bi ga kar tako na lepem objemala.

Vsa ogorčena je planila Ilona iz ravnateljevega kabineta. Po glavi so ji rojile čudne misli. Razmišljala in razmišljala je, pa ni mogla razumeti, kaj pomeni čudno možovo vedenje. Napotila se je v mesto, kjer je kupila revolver in v hotelu se je hotela ustreliti. Policija je obvestila o tem njenega očeta, ki je prispel drugi dan v Budimpešto. Njegova prva pot je bila k postelji ranjene hčerke, potem je pa poiskal svojega dozdnevnega zeta in mu zabrusil v obraz, da je slepar in falot. Toda polagoma se je razjarjenemu očetu posvetilo v glavi. Izkazalo se je, da ima ravnatelj tovarne bratranca, ki mu je na las podoben. In ta se je pod njegovim imenom oženil s tovarnarjevo hčerko, ko je pa dobil bogato doto, je spravil denar v žep in izginil.

Oče je prosil ravnatelja, naj poseti njegovo težko ranjeno hčer in igra vlogo njenega moža vsaj dokler ne ozdravi. Ravnatelj je bil pripravljen storiti tovarnarju to uslugo, toda zopet se je pripetilo nekaj nepričakovane. Z blaženim smehljajem je sprejela težko ranjena žena ravnatelja, v katerem je seveda še vedno videla svo-

jega moža. Čez pičlo uro je ravnatelj sporočil presenečenemu očetu, da je sklenil popraviti, kar je zakrivil njegov bratranec. Lahko si mislimo, kako je tovarnar ostrmel, ko je stopil ravnatelj preden in zasnubil njegovo hčerko.

Treba je bilo samo pojasniti mladi ženi zgodbo njene dvojne možitve. Tedaj je pa prišlo še tretje presenečenje. Iz Pariza je namreč prišlo pismo ravnateljevega bratranca, ki je zagrozil s škandalom, če mu tovarnarjeva hči, odnosno njen oče ne pošlje večje vsote denarja. Šlo je torej za izsiljevanje. Ravnatelj je prečital pismo in posledica je bila, da se je hotel ustreliti. Zdaj leži tudi on v sanatoriju. Izjavil je pa, da se hoče s tovarnarjevo hčerko poročiti, čim bosta oba okrevala.

Žrtev podivjanega moža

V Pesterszebetu na Madžarskem je 38-letni policijski stražnik Raffais vpriči svojih treh otrok na barbarški način mučil svojo ženo, ker mu je očitala lahkomišno življenje. Raffais je prihajal zadnje čase domov šele proti jutru, čeprav je bila njegova služba končana navadno že zvečer. Zato je žena mislila, da popiva, ali pa preživlja noči v družbi prostitutk. Ko mu je te dni očitala, da prekroja vse noči in zapravlja denar, se je tako razjezil, da jo je začel vpriči otrok neusmiljeno pretepati, končno je pa treščil vanjo petrolejko, ki se je razbila in razliti petrolej se je na nesrečni ženi vnel tako, da je bila hipoma v plamenih.

Nasilni mož se za gorečo ženo ni zmenil, obrnil se je in odšel mirno v sosedno sobo spat. Prestrašeni otroci so začeli klicati na pomoč, prihiteli so sosedje in rešili ženo, da ni zgorela. Prepeljali so jo v bolnico, toda njene opekline so tako težke, da je malo upanja, da bi ostala pri življenju. Podivjanega moža so pa aretirali in zaprli.

Rast otrok

Skandinavski zdravnik dr. Gustav Nilin je objavil zanimivo razpravo, v kateri skuša dognati zakone za rast otrok. Na podlagi bogatih izkušenj je bilo namreč že dolgo znano, da otroci ne rasto v vseh letnih časih enako hitro. So celo tedni in meseci v letu, ko otroci sploh ne rasto. Dr. Nilin je opazoval več otrok nad leto dni in svoja opazovanja je skrbno beležil. Otroke je meril in tehtal dan za dnem ob istem času.

Izkazalo se je, da rasto otroci zelo močno v dveh letnih časih in sicer od marca do maja in od novembra do januarja. Od septembra do novembra in

od januarja do marca rasto zelo počasi, v juniju, juliju in avgustu pa sploh ne rasto. Pridobivanje na teži je pa v obratnem razmerju z rastjo. V mesecih, ko pridobiva otrok največ na teži, se rast ustavi in narobe. Dr. Nilin je tudi ugotovil, da obsevanje z ultravijoletnimi žarki zelo močno podpira rast otrok. Učenjak je pa mnenja, da obsevanje navzlic temu ni priporočljivo, ker lahko sicer škodljivo vpliva na otroški organizem.

Razstava biserov

V Londonu se pridno pripravljajo na prvo svetovno razstavo biserov, ki jo priredi zveza trgovcev z biseri. Namen razstave je opozoriti bogate ljudi na te dragulje, ki zadnje čase ne gredo nič kaj v promet. Pristine bisere so začele izpodrivati imitacije. Prirediti razstavo biserov pa ni tako lahko, kakor bi človek mislil. Težko je namreč pregovoriti lastnike in lastnice dragocenih nakitov, da bi jih zaupali za nekaj časa londonskim vitrinam.

Največ biserov, nad 70 %, pošlje na razstavo Amerika. V ta namen se pripeljejo skoraj vse lastnice dragocenih nakitov iz Amerike v London, da se osebno udeležijo tekme v zvezi z razstavo, ki naj pokaže, katera biserna ogrlica na svetu je najlepša. Razstava bo torej tem bolj zanimiva, ker se zbere na nji najlepši biseri in pa najlepše in najbogatejše žene sveta. Seveda bo pa treba poskrbeti tudi za varnost tolikih zakladov. Odgovornost prirediteljev razstave bo velika, kajti jasno je, da se zbero v Londonu med razstavo najspretnejši vlomilci iz vseh delov sveta.

Seveda bodo vse razstavljene dragocenosti zavarovane, toda v mnogih primerih pojde za rodbinske nakite, ki so nenadomestljivi in ki jih z denarjem sploh ni mogoče plačati. Zato je razumljivo, da bo imela londonska policija med razstavo dela čez glavo. Vsi iz Amerike prihajajoči parniki bodo skrbno zastrazeni, ker je zelo verjetno, da se bodo skušali pripeljati z njimi ameriški banditi. Ameriška in angleška policija bosta poslovali sporazumno. Dragocenosti bodo stražili detektivi, da jih ne bo mogel nihče zamenjati z imitacijami. Razstava biserov je sprožila misel prirediti tudi razstavo briljantov, ki se bo vršila prihodnje leto v Newyorku ali pa v znamenem ameriškem morskem letovišču Miami.

V šoli

— Trije kosci so pokosili travnik v dveh urah. Kdo mi pove, koliko časa bi rabil en kosci, da bi pokosil isti travnik?

— Saj ga sploh ne more —, se oglasi Janezek.

— Zakaj pa ne?

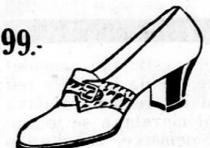
— Ker je že pokošen, gospod učitelj.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

199.-

Za sport. Vrsta 4625-76

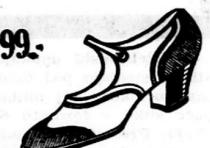

199.-

Za izprehode Vrsta 2625-10

ZA PRVE SPOMLADANSKE DNI

je treba vsaki dami elegantnih čevljev z usnjatim podpetnikom. Po zimskih čevljih in snežkah je prijetno priti na izprehod v čevljih, ki so s kombinacijo barv v skladu s naravo. Naši modeli bodo popolnoma zadovoljili Vaš okus.

199.-

Vrsta 2345-77

199.-

Vrsta 2645-80

Model, brez katerega ni mogoče dandanes prihajati na sportske priredbe. Okusna perforacija in nizki podpetnik dajejo temu čevlju izrazit sportski tip.

Zadnji model izrezanega čevlja s kombinacijo krokodilove imitacije in okusno spono. Zaradi izredno dobre priljubljenosti čevljev.

Svetli nubuk s temnorjavim boksom je v skladu s spomladanskimi naravnimi barvami. To je čevlj za podnečne izprehode, ki brez njega ni moči prebiti.

Čevljiček iz temnorjavega boksa ali semiša kombiniran. Model za dame finega okusa, ponos naše spomladanske zbirke.

124.-J.

Za vsako barvo čevljev imamo ustrezno barvo nogavic!

PRIHRANITE

denar, čas in jezo, ako izolirate zoper vlago in rjo Vaše

strehe, temeljne zidove, železne konstrukcije, vodne nabiralnike, terase, balkone in napeljave iz cevi

s svetovno priznanimi

„CONCO“

amerikanskimi azbestno nitkasti izolacijskimi produkti.

The Continental Products Co. Euclid, Ohio U. S. A.

Razpečavanje za Jugoslavijo:

Mirko Marmolja, Maribor, Cankarjeva ulica 26.

Vsa dela s »Conco« preparati izvršuje tvrdka

PETER ŽITNIK, splošno kipeparstvo in instalacijsko strolovedov

LJUBLJANA, Ambrožev trg 9
Telefon št. 3146.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! - Na vprašanje brez znakov ne odgovorjamo - Najmanjši oglas Dva 5-

ZIVO APNO
prodaja Maks Uršič, Dolenjska c. 6. 1011

Deske.
trame, letve raznih dimenzij za stavbe, ograje in pode — dobavi po najnižji ceni

Hirija, d. z o. z., LJUBLJANA.
Dunajska cesta 46, tel. 28—20, Miklošičeva cesta 6, tel. 25—95

POSESTVO
lepo, dobičkanosno, napredaj v bližini Konjic. Prevzame se lahko ves živi in mrtvi inventar. Ker je vsega zadosti, bo kupcu gospodarstvo lahko. — Potreben kapital Dva 250.000. Pojasnila daje Vrhovšek Ciril, trgovec, Konjice. 1014

OSKRBNIKA
spodobnega, sprejemam takoj za posestvo z mlakom, žago in gostinjo. Ponudbe s spričevali na naslov: Posestvo Miline pri Zgorjuj ob Savi. 1016

»RESNA 100c«
V soboto nisem mogel. Dvignite pismo v podružnici »Slovenskega Naroda« v Celju. »Mir 31c.

DVA ZREBCA
lepa, močno rejena in krotka, norveške pasme, primerna za težko uprego, ugodno napredaj. Ponudbe na: Vinta Anton, posestnik, Osulševci št. 6, pošta Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, Slov. Gorice. 1015

DEVA, PREMOG,
mizarški, stavbni les in ladjska tla prodaja Ivan Bohinc, Ljubljana, Linhartova ulica 3. Naročila se sprejemajo tudi v židovski ulici 1/L. 32/L

PARCELO
5 minut od kolodvora, 20.000 kvadratnih m, veliko, pripravno za večjo tovarno, prodam. Cena Dva 11.— za m². Poizve se v gostlini pri »Raku«, Domžale. 955

Zaradi pozne sezone prodamo po reklamnih cenah

2000 KOMADOV DEŽNIH PLAŠČEV (PELERIN)

zajamčeno nepremočljivih br. R. (samo 15 dkg težke iz umetne ruske celuloze, imitacija ribje kože) da se nalahno zložiti in nositi v žepu v škaticli, zelo pripravna za gospode, gospe in otroke. 1 komad s kapuco in škaticlo samo 48.— Din (2 komada 94.— Din). Nadalje iz impregniranega sukna (oljnega batista) samo la vrsta v raznih barvah. 1 dežni plašč (pelerina) Din 150.—. Pošilja se franco ocarinjeno po povzetju.

„Lineria - Export“

PRAGA. Vinohrady, Gregrova 18
Neodgovarjajoče se lahko zamenja.

POLNE GRUDI, NAPETA MEČA oblikovno lepe, napete, očarljive dražešči razvija pri damah vsake starosti po zdravniških priporočilih »IDEAL« mikstura. Nerazvite, suhe grudi privede naglo do krasnega razvija in trdnosti. Že po 4 tednih uporabe se pokaže — kot izpričujejo številne zahvalnice — očitvidna napetost in zaokroženost. Mršave partije vratu dobe kmalu mameče mehke linije. Ven moleče kosti izginejo. Suha bedra se z »IDEAL« naglo okrepe. Jamstvo: denar nazaj, če ni uspeha. — Cena 12 Din, 3 steklenice 24 Din. Dr. Nic. Kemény, Košice B, poštni predal 12/B 26, CSR.

HOTELSKA RESTAVRACIJA V SPLITU

se daje v zakup

Ima dve dvorani z vsemi drugimi potrebnimi prostori ter dvoriščem in vrtom za mize, v sredini mesta, jako dobro obiskana. Eventualno tudi hotel z 20 in več sobami. Lastnik oddaja, ker potrebuje počitka. Za informacije se obrnite na hotel »Jadrans«, Split.

994